

Rättsutredning – Köra brukare i kommunens bilar

Att leva som andra

Enligt t.ex. 5§ LSS ska verksamhet enligt denna lag främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som omfattas av lagen. Målet ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Översatt till en person som t.ex. bor på en LSS-bostad och ska till sin dagliga verksamhet, dvs. sitt arbete, så innebär det att personen själv ska ta sig till sin aktivitet. Kan den inte köra själv eller åka kollektivtrafik är de hänvisade till färdtjänst och arbetsresor.

Kammarrätten i Sundsvall har i mål 4589-16, som visserligen avsåg en SoL-insats men som jag ändå anser är relevant, bedömt att en kvinna inte hade rätt till bistånd för att åka och handla tillsammans med boendestödet i deras bil. Kammarrätten ansåg att färdtjänsten kunde tillgodose hennes behov.

I vissa fall kan boendet ordna gemensamma aktiviteter och ansvarar då för transporten. Då tillkommer dock ett antal regelverk. Tex. kompetenskrav hos föraren, försäkringar och konkurrensregler.

Kompetenskrav

Det finns flera regelverk som reglerar professionella persontransporter, t.ex. "Lag (2007:1157) om yrkesförarkompetens" och "Taxitrafiklag (2012:211)" som reglerar kompetenskrav för just persontransporter.

Branschorganisationen Svensk kollektivtrafik har tagit fram ett särskilt utbildningsprogram som leder till en förarcertifiering för förare som ska utföra serviceresor, dvs. t.ex. färdtjänst. Bakgrunden till certifieringen att det är en målgrupp med särskilda behov som kräver särskild kunskap. Förarcertifieringen används nationellt men är inte ett krav för att få köra serviceresor men många arbetsgivare inom persontransportområdet kräver det av sin personal.

Vare sig regelverken eller förarcertifieringen är direkt tillämpliga på de persontransporter som de kommunanställda utför i sina tjänster inom LSS men ger vid handen att det krävs särskild kompetens för att utföra den här typen av persontransporter.

Försäkringar

Samtliga av kommunens motorfordon är helförsäkrade, d.v.s. både registrerade samt oregistrerade fordon omfattas. Beträffande fordon med vagnskadegaranti gäller att när garantin upphör, så inträder vagnskadeförsäkringen istället.

Helförsäkring omfattar följande försäkringsmoment:

- trafikförsäkring, d.v.s. **samtliga personskador** i och utanför det egna fordonet samt skador på annans egendom då kommunens fordon vållat skadan.
- delkaskoförsäkring, d.v.s. brand-, stöld-, glas-, räddnings- och rättsskyddsförsäkring. För personbilar gäller dessutom maskinförsäkring beroende på ålder och hur långt fordonet gått.
- vagnskadeförsäkring, d.v.s. skada på egna fordonet.

Konkurrensregler

Enligt kommunallagen 2kap 1§ ska kommunen ägna sig åt sådant som har allmänt intresse och i konkurrenslagen 3kap 27§ regleras konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Sammantaget innebär de här bestämmelserna att kommunen inte ska syssla med sådant som gynnar enbart vissa enskilda och kommunen ska inte heller konkurrera med marknaden.

Vad gäller persontransporter så ingår inte det som en insats vare sig enligt LSS eller SoL. Så frågan är då om det på annat sätt ingår i det som kallas den "kommunala kompetensen".

I vissa fall inom socialtjänstens ansvarsområde kan det vara nödvändigt att utföra persontransporter för att kunna fullfölja ett beslut om insats, t.ex. vid omhändertagande av barn. I de allra flesta fall innebär det dock just bara ren transport som inte torde falla inom det kommunala ansvaret och dessutom kan vara konkurrensbegränsande utifrån konkurrenslagstiftningen eftersom det finns t.ex. taxi eller bussföretag där tjänsten kan köpas.